

BILTEN

Broj 12

27. novembar 2014.

026/711-035, E-mail: info@psssd.org.rs
11431 Kolari, Železnička bb, Smederevo

Sadržaj:

Jesenje đubrenje..... strana 3
(Biljana Nikolić , dipl.inž.polj.za voćarstvo)

Krečenje debla voćaka ..... strana 3
(Slavica Stojkić, dipl.inž.polj. za zaštitu bilja)

Korišćenje silaže u ishrani ovaca.....strana 4
(Zoran Nedeljković, dipl.inž.polj. za stočarstvo)

Značaj javnih skladišta.....strana 4
(Dragomir Radić, dipl.inž.polj. za ratarstvo)

Cene sa zelene i stočne pijace u Srbiji.....strana 5,6

Tiraž 300

JESENJE ĐUBRENJE

Jesenje đubrenje ima za cilj da se unese neophodna količina hranljivih materija koja je potrebna voćkama, jer se tokom vegetacije znatna količina iskoristi za rast i razviće voćaka, lisne i drvene mase kao i plodova. Sve te količine koje su potrebne treba putem đubrenja vratiti u zemljište, kako bi ponovo bile pristupačne biljkama početkom naredne vegetacije. Pravilnim đubrenjem poboljšava se struktura zemljišta i povećava plodnost kojom se osigurava redovan i visok prinos, dobar kvalitet plodova i ravnoteža vegetativnih i reproduktivnih organa. Po pravilu tokom jeseni se obavlja đubrenje stajnjakom i mineralnim đubrivima koja sadrže manje azota, a više fosfora i kalijuma zavisno od potreba voćne vrste. Od organskih đubriva najčešće se koristi stajnjak, pri čemu treba voditi računa da to bude zgorelo ili poluzgorelo stajsko đubrivo. Najčešće se koristi govedo stajsko đubrivo. Posebna vrednost stajnjaka je u tome što pored neposredne ishrane voćaka, bitno popravljaju fizičke osobine zemljišta, vodno vazdušni i toplotni režim. Ono održava strukturu zemljišta i obezbeđuje dobro aeriranje i popravku vodopropustljivosti. Stajnjak je potrebno unositi u zemljište svake 3-4 godine u količini 30-40 tona po hektaru, naročito ako su ta zemljišta slabohumusna u cilju njegovog obogaćivanja. Zasadi koji se đubre stajnjakom u sušnim godinama manje pate od nedostatka vlage. Pored organskih u zemljište je neophodno uneti i mineralna đubriva. Količina đubriva zavisi od starosti voćnjaka i obezbeđenosti zemljišta osnovnim hranljivim elementima. U ovom periodu treba koristiti mineralna đubriva koja u sebi sadrže veće količine kalijuma i fosfora, a manji procenat azota. Praksa je da se celokupna količina kalijuma i fosfora doda kroz složena đubriva. To je različita kombinacija azota, fosfora i kalijuma. Sama formulacija ukazuje na vreme primene. Ako je manji sadržaj azota primenjuje se u ranu jesen. Kako se sadržaj azota povećava i vreme primene se pomera ka početku vegetacije. Fosfora i kalijumova đubriva se rasturaju u jesen da bi stigla da se blagovremeno razlože. Koriste se đubriva formulacije N:P:K - 8:16:24, 7:14:21, 5:15:30 i slična.

Blagovremeno izvođenje đubrenja omogućava da se do početka vegetacionog perioda izvrši mineralizacija organskih i migracija hranljivih elemenata do rizosfere. Zato je bitno da se organska đubriva unesu na veću dubinu u brazde dubine 15-20 cm ili da se rasture po celoj površini i zaoru. Za mineralno đubrivo je preporučljivo da se unese pomoću depozitora, jer se rasturanjem po površini i zaoravanjem sva količina ne ubaci na potrebnu dubinu.

Da bi đubrenje mineralnim i organskim đubrivima imalo efekat neophodno je svake četvrte godine izvršiti agrohemijsku analizu zemljišta kako bi se koristila adekvatna đubriva i ostvarili željeni prinosi.

KREČENJE DEBLA VOĆAKA

Kada voćne vrste brzo reaguju na promene temperature u toku zime, preporučuje se krečenje stabala i dela ramenih grana. Ova agro-mera se izvodi u jesen posle opadanja lišća, najkasnije do sredine januara. Tako se sprečavaju izmrzline na stablima, uništavaju uzročnici mnogih bolesti i odbijaju glodari.

Proizvođači obično greše u vremenu izvođenja ove mere. Većina je obavlja u proleće, što je pogrešno. Stabla voćaka ne treba krečiti ni u ranu jesen, jer bi učestale jesenje kiše sprale krečnu skramu, pa efekat krečenja ne bi bio zadovoljavajući. Najpovoljnije vreme za krečenje voćaka je početak zime, tako da voćke budu okrečene kada naiđe period nižih temperatura, kako bi se ublažio negativan uticaj smenjivanja viših dnevnih i nižih noćnih temperatura.

U toku dana kada su temperature iznad nule, sokovi u stablima se zagreju i kreću od korena prema kruni, ostaju u delu stabla s južne i jugozapadne strane, gde je stablo najviše zagrejano. U toku noći zbog pada temperature ispod nule dolazi do mržnjenja vode i sokova, širenja ćelija kristalima leda i pucanje kore.

Kako do ovih pojava ne bi došlo preporučuje se krečenje stabala krečnim mlekom ili nekim belim polikolorom. Bela boja odbija sunčeve zrake, sprečava zagrevanje stabla i usporava kretanje vegetacije. Kreči se smešom kreča, kuhinjske soli i sumpora. Ovako napravljena smeša ima dezinfekciono dejstvo. Rane koje se pojave na deblu brže zarastaju, jer u krečnom mleku ima fitohormona koji pospešuju zarastanje rana. Smolotočina kod koštičavih voćnih vrsta nestaje ako se voćke redovno kreče. Posebno su osetljive mlade koštičave voćne vrste (šljiva, trešnja i kajsija), te na njima prvenstveno treba obaviti krečenje. Sindrom propadanja koštičavih voćnih vrsta koji izaziva sušenje i propadanje stabala, pri redovnoj primeni ove mere nestaje ili se retko javlja.

Dobra kaša za krečenje pravi se od: 5 kg negašenog kreča (koji se mora ugasiti)

+ 0.5 kg kuhinjske soli

+ 200 gr sumpora u prahu, ova smesa se dovoljno razredi vodom, a potom se četkom

premazuju suva stabla i ramene grane.

Krečenje se preporučuje samo kada je temperatura iznad nula stepeni, u protivnom bi se krečna opna smrzla i odvojila od kore i stabla.

KORIŠĆENJE SILAŽE U ISHRANI OVACA

Jedna od osnovnih karakteristika našeg ovčarstva su ekstenzivni uslovi držanja, sa nedovoljnom i nekvalitetnom ishranom, a posebno u zimskim mesecima. Najveći broj ovaca gaji se u brdsko planinskim uslovima koji su manje ili više nepogodni za intenzivniju proizvodnju stočne hrane, pa je samim tim i njihova ishrana relativno oskudna. Posebno je problematična zimska ishrana ovaca, jer period bez zelene hrane (paše) u navedenim predelima traje do pola godine. U tom periodu životinje se hrane konzervisanim hranivima, a to su na prvom mestu sena osrednjeg ili lošeg kvaliteta, kukuruzovina, pa čak slama ili lisnik.

Istovremeno, to je i period bremenitosti i jagnjenja ovaca, što zahteva bolju i raznovrsniju hranu. Kako toga često nema, dolazi do brojnih problema kao što su: smanjenje plodnosti, komplikacije pri jagnjenju, smanjenje vitalnosti i porasta jagnjadi, niska proizvodnja mleka, mesa, vune itd.

Pored poboljšanja genetske osnove naših stada, važna mera koja se mora preduzimati u cilju unapređenja ovčarstva jeste i poboljšanje ishrane. U tom pogledu najznačajnije promene koje se mogu relno preduzeti jesu veće korišćenje koncentrata, ali i uvođenje koncentrata u zimsku ishranu. U slučaju korišćenja silaže za ishranu ovaca, obavezna je vakcinacija protiv enterotoksemije. Za ishranu ovaca silaža se može spremati od različitog biljnog materijala, slično kao i za goveda. I u ovom slučaju najprihvatljivija za proizvođače jeste silaža kukuruza, jer je postupak njenog spremanja najjednostavniji. Brdski predeli, istina, nisu pogodni za gajenje kukuruza zbog kraćeg vegetacionog perioda. Međutim, u ovom slučaju cilj i nije potpuno sazrevanje kukuruza radi dobijanja zrna kao glavnog proizvoda, već se njegovo ubiranje može obaviti znatno ranije, u fazi mlečno-voštane do voštane zrelosti.

Pored korišćenja cele biljke kukuruza za siliranje, u obzir dolaze trave, leptirnjače i travno-leguminozne smeše. Brdsko-planinski tereni pružaju najviše mogućnosti za gajenje trava i leptirnjača, pri čemu se hrana za zimu ne treba konzervisati samo sušenjem, već i siliranjem. Silaže leptirnjača mogu biti odličan izvor proteina upravo u mesecima intenzivnog razvoja ploda i jagnjenja ovaca, kao i u periodu dojenja. Pri siliranju trava i leptirnjača preporučuje se prethodno provenjavanje pokošenog materijala, jer će takva silaža teže izmrznuti.

ZNAČAJ JAVNIH SKLADIŠTA

U sistem javnih skladišta uključuju se samo skladišta koja ispunjavaju kriterijume uspešnog finansijskog poslovanja i visokih tehničko-tehnoloških performansi skladištenja poljoprivrednih proizvoda. Ozbiorom da poseduju licencu, javna skladišta garantuju visok kvalitet skladištenja robe i zato izdaju robni zapis, iza kog mogu stati u svakom trenutku. Za razliku od privatnih skladišta, koja izdaju samo potvrdu o prijemu, javna skladišta emituju robni zapis, koji je hartija od vrednosti i njime se može trgovati. Robni zapis se izdaje deponentu poljoprivrednih proizvoda (poljoprivrednim proizvođačima), a omogućava im raspolaganje uskladištenom robom, bez fizičkog kontakta sa robom. Najjednostavniji i najpodesniji način iskorišćenja robnog zapisa za poljoprivredne proizvođače jeste zaloga nad uskladištenom robom, radi podizanja povoljnog kratkoročnog kredita. Robni zapis za banke predstavlja mnogo sigurnije sredstvo obezbeđenja u odnosu na druge vidove ručne zaloge. Sigurnost za sve učesnike garantuje Kompenzacioni fond, koji deponentu garantuje isplatu štete nad deponovanim proizvodima, ukoliko štetu ne isplati samo skladište, pa je tako rizik od umanjenja kvaliteta ili kvantiteta proizvoda minimalan. Poljoprivredni proizvođači imaju mogućnost korišćenja subvencija za pokrivanje dela troškova skladištenja i prilikom uzimanja kredita. Za razliku od privatnih skladišta, koja izdaju samo potvrdu o prijemu, javna skladišta emituju robni zapis (skladišnicu), koji je hartija od vrednosti i njime se može trgovati. Robni zapis se izdaje deponentu poljoprivrednih proizvoda tj. poljoprivrednim proizvođačima, a omogućava im raspolaganje uskladištenom robom, bez fizičkog kontakta sa robom. Najjednostavniji način iskorišćenja robnog zapisa za poljoprivrednike jeste zaloga nad uskladištenom robom, radi podizanja povoljnog kratkoročnog kredita. Javna skladišta omogućavaju poljoprivrednicima da uskladištenjem svog proizvoda dobiju robni zapis, a svoju robu prodaju kada je za to najpovoljniji trenutak na tržištu, a ne u žetvi kada je cena po pravilu najniža.

**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 17.- 23.11.2014. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica
Banana (Banana)	125	114		130	
Grejfrut	100	100		100	
Grožđe belo ostalo (Grapes white other)	160	100			
Grožđe crno ostalo (Grapes black other)	110	100			
Jabuka Ajdared (Apples Idared)	35	30	35		
Jabuka Z. Delišes (Apples G. Delicious)	55			55	
Jabuka Greni Smit (Apples G. Smith)	50			55	
Jabuka ostala (Apples other)	50	30	30		
Kivi (Kiwi)	120	110			
Kruška (Pear)	110	60	100		
Limun (Lemon)	120	130	100	120	
Mandarina (Mandarin)	85	60	90		
Orah (Walnut)	1100	1000		1100	
Pomorandža (Orange)	90	85		85	

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica
Brokoli (Broccoli)	100			110	
Karfiol (Cauliflower)	70		80	100	
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	100			130	
Krompir (Potato)	35	30	35	28	
Kupus (Cabbage)	35	25	35	40	
Luk beli (Garlic)	200	170		180	
Luk-crni (Onion)	23	30	40	25	
Paprika-babura (Pepper-babura)	140	50		130	
Paprika-ostala (Pepper-other)	140		70	100	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	130	50			
Paradajz (Tomato)	120	85	80	140	
Pasulj-beli (Beans white)	300			280	
Patlidžan (Eggplant)	130			140	
Praziluk (Leek)	50	50	30	80	
Spanać (Spinach)	100			120	
Tikvice (Zucchini)	130			140	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	27			30	
Šargarepa (Carrot)	35	60	50	40	

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 17.-23.11.2014. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina						Dominantna cena - Srbija				
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin					
Dviske	sve težine	sve rase	210	160	170																				
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	250	280	230								300	280										280
Jarad	sve težine	sve rase		170	200	230								220	210	210									
Junad	<=300kg	SM	240																						
Junad	350-480kg	sve rase			230	170	240																		
Junad	>480kg	sve rase																							
Koze	sve težine	sve rase			120	150	140	130																	240
Krave za klanje	sve težine	SM			180	150																			130
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	150	160	140	130	150																		
Ovca	sve težine	sve rase	150	120	130	110	130	120						160	150										150
Prasad	16-25kg	sve rase	220	220	200	180	220	220	260					240	200	230									
Prasad	<=15kg	sve rase	230	220			230	200	270					250	210	240									
Telad	80-160kg	HF	360																						
Telad	80-160kg	SM	480		450	350								390											
Tovljenici	80-120kg	sve rase	180	200	160	170	160	190						180	190	180									
Tovljenici	>120kg	sve rase	170	180	150	140	180							160	180	170									
Šilježad	sve težine	sve rase	210		240	170	180																		

Stočne pijace u Požarevcu nisu radile po nalogu veterinarske inspekcije zbog bolesti plavog jezika